

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ В ПРОЄКТНІЙ РОБОТІ ВИКЛАДАЧА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ

УДК 373.5.016:6]:37.091.12-057.166

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.349407>

Олександр Тіщук, аспірант кафедри технологічної освіти
факультету технологій та дизайну
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1147-9604>

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ В ПРОЄКТНІЙ РОБОТІ ВИКЛАДАЧА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ

У статті здійснено теоретичне обґрунтування доцільності впровадження інструментів педагогічного коучингу в проєктну діяльність викладача технологічної галузі. Розкрито функцію викладача як коуча, який виступає фасилітатором партнерської взаємодії у навчальному середовищі, що сприяє формуванню суб'єктності, креативного мислення та здатності до саморегуляції у здобувачів освіти. Окреслено потенціал інтеграції базової коучингової моделі GROW на етапі проєктування навчальних завдань, спрямованих на розвиток практичної та дослідницької компетентності. Обґрунтовано перспективність подальших досліджень, спрямованих на розробку практичних моделей впровадження педагогічного коучингу в закладах вищої освіти технологічного спрямування.

Ключові слова: професійна адаптація; викладач технологій; коучингові технології навчання; педагогічний коучинг; модель GROW.

Табл. 2. Літ. 10.

Oleksandr Tishchuk, Postgraduate Student of the Technological Education Department,
Faculty of Technology and Design,
Mykhaylo Drahomanov National University of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1147-9604>

THE USE OF PEDAGOGICAL COACHING TOOLS IN THE PROJECT WORK OF A TEACHER OF THE TECHNOLOGICAL FIELD

The article presents a theoretical and methodological analysis of the professional adaptation of a novice technology teacher in the context of rapid technological transformation of the educational environment caused by the implementation of high-tech equipment, automated learning tools, and digital educational platforms. Professional adaptation is considered an integrated pedagogical phenomenon that combines psychological, cognitive, activity-based, and ergonomic components. Special emphasis is placed on the role of coaching technologies as an effective mechanism for supporting teachers' adaptation to innovative educational conditions. The study substantiates that adaptation to new technologies is not limited to the acquisition of technical skills but represents a complex process of forming cognitive flexibility, motivational readiness, reflective competence, and the ability to manage cognitive and emotional load while working within the system "machine – environment – human". Based on the analysis of contemporary pedagogical and ergonomic approaches, key determinants of adaptive readiness are identified, including the level of digital competence, self-regulation skills, professional reflection, and the ability to integrate ergonomic and safety requirements into pedagogical practice. The article demonstrates that coaching technologies contribute to strengthening teachers' professional autonomy, fostering intrinsic motivation for continuous learning, and supporting conscious decision-making in technologically saturated educational environments. A conceptual model of an adaptation-oriented professional development module is proposed, which integrates coaching practices with the principles of pedagogical ergonomics and project-based learning. The model focuses on gradual mastery of high-tech equipment, development of stress resilience, and formation of sustainable professional behaviors aligned with ergonomic standards. The conclusions emphasize the practical value of coaching-based adaptation programs for improving the quality of professional training of technology teachers and ensuring effective and safe interaction between teachers, learners, and technological systems in modern education.

Keywords: professional adaptation; technology teacher; coaching technologies in education; pedagogical coaching; model GROW.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах розвитку освіти, особливо в технологічній галузі, виникає потреба в оновленні педагогічних підходів, які сприяють формуванню у здобувачів технологічної освіти навичок самоорганізації, критичного мислення та командної роботи. Проєктна діяльність виступає ефективним засобом реалізації цих завдань, оскільки дозволяє

здобувачам освіти застосовувати теоретичні знання на практиці, розвивати креативність та відповідальність.

Однак успішна реалізація проєктної діяльності вимагає від викладача технологічної освіти нових ролей і компетентностей. Традиційна роль викладача як джерела знань трансформується у роль фасилітатора, наставника, коуча, який підтримує здобувачів освіти у процесі навчання, сприяє розвитку їхнього потенціалу та самостійності.

Педагогічний коучинг, як інноваційний підхід в освіті, набуває все більшої популярності. Він спрямований на підтримку та розвиток особистості здобувача освіти через створення партнерських відносин між учасниками освітнього процесу, акцент на сильних сторонах та потенціалі особистості. Застосування коучингових технологій у проєктній роботі може значно підвищити ефективність навчального процесу, мотивацію здобувачів освіти [5, 209–214] та якість отриманих результатів.

Таким чином, актуальність дослідження полягає в необхідності теоретичного обґрунтування та визначення можливостей використання інструментів педагогічного коучингу в проєктній роботі викладача технологічної галузі, що сприятиме підвищенню якості освіти та професійної підготовки майбутніх фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом спостерігається зростання інтересу до педагогічного коучингу як ефективного інструменту розвитку професійної компетентності викладачів та формування м'яких навичок у здобувачів освіти.

Зокрема, дослідження Н. Білик та Н. Любченко розкривають сутність педагогічного коучингу як технології професійного розвитку вчителя в системі підвищення кваліфікації, підкреслюючи його роль у підвищенні мотивації та свідомого навчання педагогічних працівників [1, 41–46].

У публікації *Pedagogical coaching in the modern educational process* коучинг визначається як ефективний педагогічний підхід, який змінює традиційну роль викладача з транслятора знань на фасилітатора та наставника, здатного створювати умови для усвідомленого навчання, самостійного прийняття рішень і розвитку внутрішньої мотивації здобувачів [9, 74–83].

О. Москаленко та Л. Петренко аналізують педагогічний коучинг як технологію формування цифрової компетентності майбутніх учителів математики, акцентуючи увагу на його потенціалі в розвитку цифрових навичок у майбутніх педагогів [4, 111–116].

Т. Книш, О. Радавська та В. Панченко розглядають коучинг як педагогічну технологію викладання іноземної мови у закладах вищої освіти, підкреслюючи його ефективність у формуванні іншомовної компетенції студентів [3, 118–122].

У статті І. Голяд, Т. Чернової, розкриваються особливості коучингового підходу до здійснення графічної підготовки майбутніх учителів технологій. Доведено, що педагогічний коучинг як технологія особистісного та професійного розвитку сприяє якісній графічній підготовці та формуванню професійної компетентності майбутніх учителів технологій [2, 54–57].

У зарубіжному контексті цікаве дослідження J. Fong, S. Kim, P. Smith, яке аналізує взаємозв'язок між професійним розвитком викладачів та їх впро-

вадженням проєктного навчання. Результати підкреслюють важливість підтримки та коучингу для ефективного впровадження нових педагогічних практик [8, 282].

Ці дослідження свідчать про те, що педагогічний коучинг розглядається як ефективний інструмент розвитку професійної компетентності викладачів та підвищення якості освітнього процесу. Однак, існує потреба в подальшому вивченні інтеграції коучингових технологій у проєктну діяльність викладачів технологічної галузі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність досліджень, присвячених педагогічному коучингу як інноваційній технології у сфері освіти, існує низка аспектів, що залишаються недостатньо вивченими, особливо в контексті його використання у проєктній роботі викладача технологічної галузі.

– *Відсутність досліджень, спрямованих на інтеграцію коучингу у специфіку технологічної освіти.*

Більшість наукових праць зосереджені на загальноосвітніх дисциплінах, формуванні м'яких навичок або цифрових компетентностей. Натомість потребує уваги питання, як саме коучингові інструменти можуть бути адаптовані до предметного змісту технологічних дисциплін (інженерія, дизайн, IT-технології, тощо).

– *Недостатня кількість практичних рекомендацій і моделей.*

Наявні джерела здебільшого обмежуються теоретичним описом коучингового підходу без конкретизації форм, методів, алгоритмів його впровадження у проєктну діяльність викладача. Немає розроблених моделей, які б поєднували етапи проєктної роботи з коучинговими техніками (наприклад, постановка SMART-цілей, модель GROW, рефлексивні практики тощо).

– *Брак емпіричних підтверджень ефективності коучингу у проєктній діяльності.*

На сьогодні відсутні (або дуже обмежені) дослідження, які б надавали кількісну або якісну оцінку впливу коучингових підходів на результативність проєктної роботи студентів у технологічній галузі: їхню залученість, креативність, самоорганізацію.

Таким чином, існує необхідність подальшого теоретичного обґрунтування інтеграції педагогічного коучингу в діяльність викладача технологічної галузі, зокрема у контексті його застосування в проєктній роботі.

Мета статті. Зважаючи на виявлені прогалини у наукових дослідженнях, дана стаття має на меті теоретично обґрунтувати можливості використання інструментів педагогічного коучингу, а саме базової моделі коучингової взаємодії GROW, в проєктній роботі викладача технологічної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проєктна діяльність у контексті технологічної осві-

**ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ В ПРОЄКТНІЙ РОБОТІ
ВИКЛАДАЧА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ**

ти ґрунтується на міждисциплінарності, практичному застосуванні знань, командній взаємодії та самостійному прийнятті рішень. Вона спрямована на формування у здобувачів освіти таких ключових навичок, як інженерне мислення, технічна грамотність, проектування рішень та управління ресурсами. В своєму дослідженні Ю. Щербяк доводить, що використання технології коучингу сприяє формуванню готовності до прийняття рішень в умовах невизначеності, розвитку рефлексивного мислення та відповідальності за результати діяльності, що є суттєвими характеристиками ефективної професійної діяльності [6, 11–16]. Зазначені положення є методологічно значущими для аналізу коучингових технологій у проєктній роботі здобувачів освіти, яка за своєю природою передбачає варіативність рішень, командну взаємодію та високий рівень суб'єктності учасників. Тому викладач технологічного напрямку має володіти не тільки фаховими знаннями, а й розвивати коучингові компетентності:

- вміння задавати якісні запитання;
- здатність створювати підтримуюче середовище;
- навички активного слухання;
- здатність розвивати рефлексивність у здобувачів освіти.

Враховуючи успішний досвід інших освітніх напрямків, ефективним інструментом в проєктній роботі може стати використання базової моделі GROW, розробленою одним із засновників коучингу Джоном Уйтмором [10] і вдосконаленою провідним

майстром світового коучингу Майлзом Дауни [7].

Модель GROW охоплює п'ять основних етапів (за Майлзом Дауни): **Topic** (Тема), **Goal** (Ціль), **Reality** (Реальність), **Options** (Можливості), **Wrap-Up** (Ясність/Зобов'язання/Підтримка).

Етап **Topic (Тема)**, це передпроектний етап, на якому здобувачі освіти за підтримки викладача-коуча визначають суть завдання, формують первинне розуміння значущості майбутнього проєкту, обговорюють, як він пов'язаний із професійною підготовкою, співвідносять проєкт із власними цінностями, інтересами, навчальними цілями. Цей етап сприяє підвищенню мотивації, розвитку рефлексивного мислення та емоційного залучення, що є критично важливим у процесі організації командної роботи.

На етапі **Goal (Ціль)** викладач допомагає здобувачу освіти або команді сформулювати чітку, досяжну ціль проєкту відповідно до компетентнісних орієнтирів.

Reality (Реальність) передбачає аналіз поточного стану знань, навичок, наявних ресурсів та обмежень.

Options (Можливості) стимулює генерацію альтернативних рішень, технічних або креативних підходів до виконання завдань.

На етапі **Wrap-Up (Ясність/Зобов'язання/Підтримка)** визначаються конкретні дії, відповідальність кожного учасника команди та часові рамки реалізації.

У таблиці 1 наведено характеристику кожного етапу моделі GROW у контексті проєктної роботи.

Таблиця 1

Використання моделі GROW в проєктній роботі

Зміст етапу моделі	Адаптація до технологічної проєктної діяльності
Topic Первинне розуміння суті проєкту, усвідомлення його значущості, актуальності та зв'язку з освітнім і професійним контекстом.	Здобувачі освіти обговорюють тему проєкту, визначають, чому вона важлива для майбутньої професії (напр., автоматизація, інженерне моделювання, енергоефективність тощо), формують особисті цілі й очікування.
Goal Постановка чіткої, досяжної цілі, орієнтованої на результат.	Визначення конкретного результату проєкту: наприклад, створення 3D-прототипу, програмного модуля, системи керування, макета технологічного об'єкта тощо.
Reality Аналіз наявних ресурсів, знань, досвіду, бар'єрів.	Визначення рівня підготовки учасників, доступності матеріалів, програмного забезпечення, технічних засобів.
Options Генерація варіантів виконання проєкту.	Обговорення альтернативних шляхів досягнення цілі: вибір технологій, інструментів, методів.
WRAP-UP Підсумки, прийняття рішення, планування наступних дій.	Розподіл обов'язків, створення покрокового плану реалізації, встановлення дедлайнів і точок контролю, внутрішній контракт команди

**ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ В ПРОЄКТНІЙ РОБОТІ
ВИКЛАДАЧА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ**

На допомогу викладачу технологічної освіти, проєктній роботі, у таблиці 2 наведені приклади який буде використовувати модель GROW в коучингових питань до кожного етапу моделі.

Таблиця 2

Коучингові питання моделі GROW	
Етап моделі GROW	Коучингові питання
Topic Первинне розуміння суті проєкту, усвідомлення його значущості, актуальності та зв'язку з освітнім і професійним контекстом	- В чому суть проєкту? - Чому ми хочемо навчитись? - Чому і наскільки це важливо? - Який у нас термін? - В чому цінність проєкту? - Чому це нас мотивує?
Goal Постановка чіткої, досяжної цілі, орієнтованої на результат	- Який ідеальний результат ми хочемо отримати? - Як ми поміряємо успішність результату проєкту?
Reality Аналіз наявних ресурсів, знань, досвіду, бар'єрів	- Чи є в минулому досвід реалізації такого або схожого проєкту? - Які ресурси нам знадобляться (інформаційні, технічні, фінансові, людські, час тощо)? - Що в нас вже є? - Чого в нас немає? Де це можна взяти? - Як що це командна робота, які зони відповідальності? - Як нам краще взаємодіяти? - Які в нас будуть правила взаємодії?
Options Генерація варіантів виконання проєкту	- Які є ідеї по реалізації проєкту? - Які є найпростіші шляхи реалізації проєкту? - Що може піти не так? Що нам може заважати? - Які методи будуть найбільш ефективними? - Що допоможе підтримувати мотивацію?
WRAP-UP Підсумки, прийняття рішення, планування наступних дій.	- Який план проєкту? - Який термін? - Коли починаємо? - Які перші кроки? - Чи є в нас всі ресурси? - Який рівень підтримки і мотивації ми відчуваємо? - Чи беремо ми зобов'язання почати і довести проєкт до необхідного результату?

Використання моделі GROW у проєктній роботі не лише структурує навчальний процес, але й посилює рефлексивну компоненту навчання, сприяє розвитку комунікації, відповідальності та цілепокладання – ключових навичок майбутніх фахівців.

Висновок. У сучасній освітній парадигмі, що орієнтується на розвиток суб'єктності, критичного мислення та професійної самореалізації, педагогічний коучинг виступає дієвим інструментом активізації проєктної діяльності здобувачів освіти. Теоретичний аналіз вітчизняних і зарубіжних джерел засвідчив, що коучингові технології, зокрема модель GROW, сприяють формуванню відповідального ставлення до навчання, розвитку командної взаємодії, стратегічного мислення та гнучкого планування – ключових складових професійної компетентності фахівців технологічної галузі.

Отже, інтеграція інструментів педагогічного коучингу в практику проєктної діяльності викладачів технологічних дисциплін є доцільною та перспективною. Вона потребує подальшої наукової розробки в напрямі методичного супроводу, формування коучингової компетентності педагогів і створення відповідного навчально-методичного забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА

- Білик Н.І., Любченко Н.В. Педагогічний коучинг як технологія професійного розвитку вчителя в системі підвищення кваліфікації. *Імідж сучасного педагога*. 2023. 5(194), С. 41–46. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-5\(194\)-41-46](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-5(194)-41-46)
- Голяд І.С., Чернова Т.Ю. Графічна підготовка вчителя технології: коучинговий підхід. *Трудова підготовка в рідній школі*. 2016. № 4. С. 54–57.

3. Книш Т.В., Радавська О.М., Панченко В.В. Коучинг як педагогічна технологія викладання іноземної мови у закладах вищої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2023. № 91. С. 118–122. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.91.24>

4. Москаленко О., Петренко І. Педагогічний коучинг як технологія формування цифрової компетентності майбутніх учителів математики. *Витоки педагогічної майстерності*, 2021. (28), С. 111–116. DOI: <https://doi.org/10.3398/9/2075-146x.2021.28.250364>

5. Тішук О.А., Маєвська О.М., Чернова Т.Ю. Формування мотивації до навчання здобувачів формальної освіти у ЗВО засобами педагогічного коучингу. *Інноваційна педагогіка : Науковий журнал*. Вип. 73. 2024. С. 209–214. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/73.40>

6. Щербяк Ю. Використання технології коучингу у формуванні когнітивної гнучкості майбутнього менеджера освіти. *Молодь і ринок*. 2022. № 7–8 (205–206), С. 11–16. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.267216>

7. Downey M. Effective modern coaching: The principles and art of successful business coaching. London: LID Publish Ltd, 2014. 240 p.

8. Fong J., Kim S. & Smith P. Exploring Relationships between Professional Development and Teachers' Enactments of Project-Based Learning. *Education Sciences*, 2022. 12(4), 282. URL: <https://www.mdpi.com/2227-7102/12/4/282>

9. Pedagogical coaching in the modern educational process. *Молодь і ринок*. 2023. № 2(210). С. 74–83. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.275468>

10. Whitmore J. Coaching for Performance: Growing Human Potential and Purpose – The Principles and Practice of Coaching and Leadership. 4th edition, London : Nicholas Brealey Publishing, 2009. 244 p.

REFERENCES

1. Bilyk, N.I. & Liubchenko, N.V. (2023). Pedahohichnyi kouchynh yak tekhnolohiia profesiinoho rozvytku vchytelia v systemi pidvyshchennia kvalifikatsii [Pedagogical coaching as a technology of teacher professional development in the system of in-service training]. *Image of the Modern Pedagogy*, Vol. 5, No. 194, pp. 41–46. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-5\(194\)-41-46](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-5(194)-41-46) [in Ukrainian].

2. Holiiad, I.S. & Chernova, T.Yu. (2016). Hrafichna pidhotovka vchytelia tekhnolohii: kouchynhovyi pidkhid [Graphic training of a technology teacher: a coaching approach]. *Labor training in the native school*. No. 4, pp. 54–57. [in Ukrainian].

3. Knysh, T.V., Radavska, O.M. & Panchenko, V.V. (2023). Kouchynh yak pedahohichna tekhnolohiia vykladania

nia inozemnoi movy u zakladakh vyshchoi osvity [Coaching as a pedagogical technology of teaching a foreign language in higher education institutions]. *Scientific journal of the NPU named after Mykhaylo Drahomanov. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*. Vol. 91, pp. 118–122. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.91.24> [in Ukrainian].

4. Moskalenko, O. & Petrenko, I. (2021). Pedahohichnyi kouchynh yak tekhnolohiia formuvannia tsyfrovoy kompetentnosti maibutnix uchyteliv matematyky [Pedagogical coaching as a technology for forming digital competence of future mathematics teachers]. *Origins of pedagogical skill*. Vol. 28, pp. 111–116. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2021.28.250364> [in Ukrainian].

5. Tishchuk, O. A., Maievska, O.M. & Chernova, T.Yu. (2024). Formuvannia motyvatsii do navchannia zdobuvachiv formalnoi osvity u ZVO zasobamy pedahohichnoho kouchynhu [Formation of motivation for learning among formal education students in higher education institutions by means of pedagogical coaching]. *Innovative Pedagogy*, Vol. 73, pp. 209–214. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/73.40> [in Ukrainian].

6. Shcherbiak, Yu. (2022). Vykorystannia tekhnolohii kouchynhu u formuvanni kohnityvnoi hnuchkosti maibutnoho menedzhera osvity [Use of coaching technology in the formation of cognitive flexibility of a future education manager]. *Youth & market*, Vol. 7–8, No. 205–206, pp. 11–16. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.267216> [in Ukrainian].

7. Downey, M. (2014). Effective modern coaching: The principles and art of successful business coaching. London: LID Publishing Ltd, 240 p. [in English].

8. Fong, J., Kim, S. & Smith, P. (2022). Exploring relationships between professional development and teachers' enactments of project-based learning. *Education Sciences*, Vol. 12, No. 4, 282. Available at: <https://www.mdpi.com/2227-7102/12/4/282> [in English].

9. Pedahohichnyi kouchynh u suchasnomu osvitnomu protsesi (2023). [Pedagogical coaching in the modern educational process]. *Youth & market*, Vol. 2, No. 210, pp. 74–83. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.275468> [in Ukrainian].

10. Whitmore, J. (2009). Coaching for performance: Growing human potential and purpose. The principles and practice of coaching and leadership. London: Nicholas Brealey Publishing, 244 p. [in English].

Стаття надійшла до редакції: 05.01.2025

Прийнято до друку: 23.01.2026

Опубліковано: 26.02.2026

“...наші знання ніколи не можуть мати кінця саме тому, що предмет пізнання нескінченний”.

Блез Паскаль
французький філософ, письменник

“Досвід – це велика річ, він дозволяє вам визнавати помилку кожний раз, коли ви її здійснюєте”.

невідомий автор

